

จดหมายเปิดผนึก

คัดค้านการจดสิทธิบัตรพันธุ์ข้าวและการแอบอ้างใช้ชื่อข้าวชาวดอกมะลิของสหรัฐอเมริกา

22 กรกฎาคม 2541

เรื่อง คัดค้านการจดสิทธิบัตรพันธุ์ข้าวและการแอบอ้างใช้ชื่อข้าวชาวดอกมะลิ

เรียน เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย

ตามที่บริษัทไรซ์เทคซึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่ที่รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับสิทธิบัตร (Patent) ในข้าวพันธุ์บัสมาติ (Basmati) จากสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าสหรัฐอเมริกาตามสิทธิบัตรหมายเลข # 5663484 อีกทั้งยังได้รับใบรับรองการคุ้มครองพันธุ์พืช (Plant Variety Protection Certificated) หมายเลข # 9000075 ในข้าวพันธุ์ จัสมาติ และได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าชื่อ "จัสมาติ" (Jasmati) ซึ่งอ้างว่าเป็นข้าวชาวดอกมะลิไทย ดังรายงานข่าวของสำนักข่าวต่างประเทศและการนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องของสื่อมวลชนในประเทศไทย นับตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนที่ผ่านมา

กลุ่มชาวนาปลูกข้าวชาวดอกมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ในฐานะตัวแทนชาวนา 5 ล้านคนที่ปลูกข้าวชาวดอกมะลิ และเครือข่ายคุ้มครองพันธุ์พืชไทยซึ่งเป็นเครือข่ายของเกษตรกร ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรพัฒนาเอกชนทั่วประเทศขอเรียกร้องให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกายุติการดำเนินการใดๆ เพื่อผูกขาดและครอบครองพันธุ์พืชจากประเทศไทย อินเดีย และประเทศโลกที่สามอื่น ๆ รวมทั้งให้ยุติการสนับสนุนการแอบอ้างหาผลประโยชน์ทางการค้าที่ได้มาจากมรดกภูมิปัญญาของประเทศไทยที่สาม ทั้งที่ดำเนินการภายใต้นโยบายเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาของรัฐบาลสหรัฐ และนโยบายเรื่องเดียวกันนี้ในข้อตกลงการค้าที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา ในองค์การค้าโลก ดังต่อไปนี้

1) ขอเรียกร้องให้รัฐบาลสหรัฐถอดถอนสิทธิบัตรพันธุ์ข้าวบัสมาติรวมทั้งยุติแผนการใดๆ ของบริษัทไรซ์เทคและบริษัทอื่นๆ ในสหรัฐอเมริกาที่จะจดสิทธิบัตรพันธุ์ข้าวชาวดอกมะลิ และพันธุ์พืชพื้นเมืองจากประเทศไทยและประเทศโลกที่สามอื่นๆ

ชาวนาไทยและชาวนาอินเดียได้ใช้เวลายาวนานนับร้อยนับพันปีในการคัดเลือกเพื่อพัฒนาพันธุ์ข้าวจนได้สายพันธุ์ข้าวชาวดอกมะลิ และพันธุ์ข้าวบัสมาติจนเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายทั่วโลก การที่บริษัทในสหรัฐอเมริกานำพันธุ์ข้าวพื้นเมืองไปผสมหรือเปลี่ยนแปลงพันธุกรรมเพียงเล็กน้อยแล้วนำไปจดสิทธิบัตรเพื่อผูกขาดการใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชนั้นทั้งหมด ก็คือการปล้นสะดมทรัพย์สินทางชีวภาพจากประเทศโลกที่สามเพื่อความมั่งคั่งของประเทศอุตสาหกรรมและปิดกั้นมิให้ชาวนายากจนเข้าถึงพันธุกรรมซึ่งพวกเขาเป็นเจ้าของมาก่อน

2) ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาชื่อจัสมีน (Jasmine) จัสมาติ(Jasmati) หรือชื่อเครื่องหมายการค้าอื่นๆที่ทำให้ผู้บริโภคและสาธารณชนทั่วไปเข้าใจผิดคิดว่าเป็นข้าวชาวดอกมะลิ(Jasmine)ของไทย

คุณสมบัติทั้งหมดของข้าวชาวดอกมะลิอันได้แก่คุณภาพการหุง กลิ่นหอม และรสชาตินั้นได้มาจากทั้งลักษณะทางพันธุกรรมของพันธุ์ข้าวชาวดอกมะลิ วัฒนธรรมการปลูกข้าว และลักษณะเฉพาะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ปลูก ดังนั้นการใช้ข้าวพันธุ์อื่นและปลูกในพื้นที่อื่นดังกรณีข้าวจัสมาติ จึงไม่อาจอ้างได้ว่าเป็นพันธุ์ข้าวหอมมะลิโดยประการทั้งปวง

3) ประชาชนและชาวนาไทยขอเรียกร้องให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกายุติการบีบบังคับทั้งโดยตรง เช่นการใช้มาตรา 301 และโดยการผลักดันผ่านองค์การค้าโลก ภายใต้ข้อตกลงเรื่องการค้าที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา (Trips) ให้ประเทศกำลังพัฒนาต้องออกกฎหมายสิทธิบัตรในสิ่งมีชีวิต และระบบกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาตามแบบแผนของประเทศอุตสาหกรรม ทั้งนี้เนื่องจากกรอบกฎหมายดังกล่าวคือเครื่องมือในการถ่ายโอนสิทธิในทรัพยากรชีวภาพจากประเทศโลกที่สามไปสู่เงื้อมมือของบริษัทข้ามชาติและประเทศอุตสาหกรรม นี่คือการปล้นและผูกขาดทรัพยากรชีวภาพในนามของ "ข้อตกลงระหว่างประเทศ" และการบีบบังคับทางการค้า

รัฐบาลของท่านอ้างว่าประเทศโลกที่สามละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาคิดเป็นมูลค่าหลายพันล้านดอลลาร์ต่อปี แต่ความเสียหายดังกล่าวมีค่าเพียงเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีบริษัทเอกชนในสหรัฐอเมริกานำเอาพันธุ์พืชจากประเทศโลกที่สามไปใช้ประโยชน์ในทางอุตสาหกรรมยาและการเกษตร ซึ่งคิดเป็นมูลค่ามากกว่าหนึ่งแสนล้านดอลลาร์ต่อปี เราขอเรียกร้องสิทธิที่อันชอบธรรมในนามของของชาวนาและชุมชนท้องถิ่นในประเทศโลกที่สามทั้งหมดตลอดเวลาแล้วสำหรับให้ผู้ยากจนเหล่านี้เสียสละสิทธิและประโยชน์ของพวกเขาเพื่อผู้ร่ำรวยในประเทศอุตสาหกรรม

กลุ่มชาวนาปลูกข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ และเครือข่ายคุ้มครองพันธุ์พืชไทยจะร่วมมือกับประชาชนชาวไทยทุกกลุ่มเพื่อสนับสนุนให้ร่างกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืชซึ่งได้ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2541 ให้ผ่านกระบวนการทางนิติบัญญัติโดยเร็ว และจะขอต่อต้านการแทรกแซงในทุกรูปแบบของบรรดาบริษัทข้ามชาติและรัฐบาลของประเทศอุตสาหกรรมบางประเทศซึ่งไม่ปรารถนาให้ไทยและประเทศกำลังพัฒนาออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองพันธุ์พืชท้องถิ่น เหมือนดังกรณีที่สถานทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยได้เคยทำจดหมายแทรกแซงร่างกฎหมายคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยเมื่อกลางปี 2540 ที่ผ่านมา

ในนามของชาวนาและประชาชนไทย เราขอประกาศต่อสู้ให้ถึงที่สุดต่อการปล้นสะดมภักดิ์
ทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาไทย และจะเคลื่อนไหวในทุกวิถีทางเพื่อให้ข้อเรียกร้องทั้ง 3
ประการบรรลุผลโดยเร็ว

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มชาวนาปลูกข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้

เครือข่ายคุ้มครองพันธุ์พืชไทย

โทรศัพท์ 4708601, 9775209

สำเนาจดหมายส่งถึง Mrs Charlene Bershevsky, US Trade Representative, Washington
DC